

کلیدواژه‌ها: تدریس فعال، آموزش جغرافیا، یادگیری جغرافیا، نشاط در کلاس درس

کلاس آمدند و نظر خود را برای بقیه دانش‌آموزان خواندند. بعد از خواندن از روی درس، آنان نمودارهایی را که براساس روش شبکه‌ای تنظیم و قبلاً به آنها داده بودم، با استفاده از متن درس و تصاویر کامل کردند. بچه‌ها تک‌تک درباره نمودارهای خود توضیح دادند. در این مرحله، برای تشویق به آنها گفتم از درختچه جوایز جایزه‌ای برای خود انتخاب کنند و بردارند. سپس نمودار و زیرشاخه‌های درس را پای تخته رسم کردم. عنوان اصلی را روی شاخه اصلی و یادگیری فراگیرندگان را روی شاخه‌های فرعی نوشتم. در ادامه یک زیرشاخه هم خودم اضافه کردم و درون آن نام **میرزا کوچک خان جنگلی** را نوشتم. درباره زندگی و هدف این بزرگوار (با نشان دادن

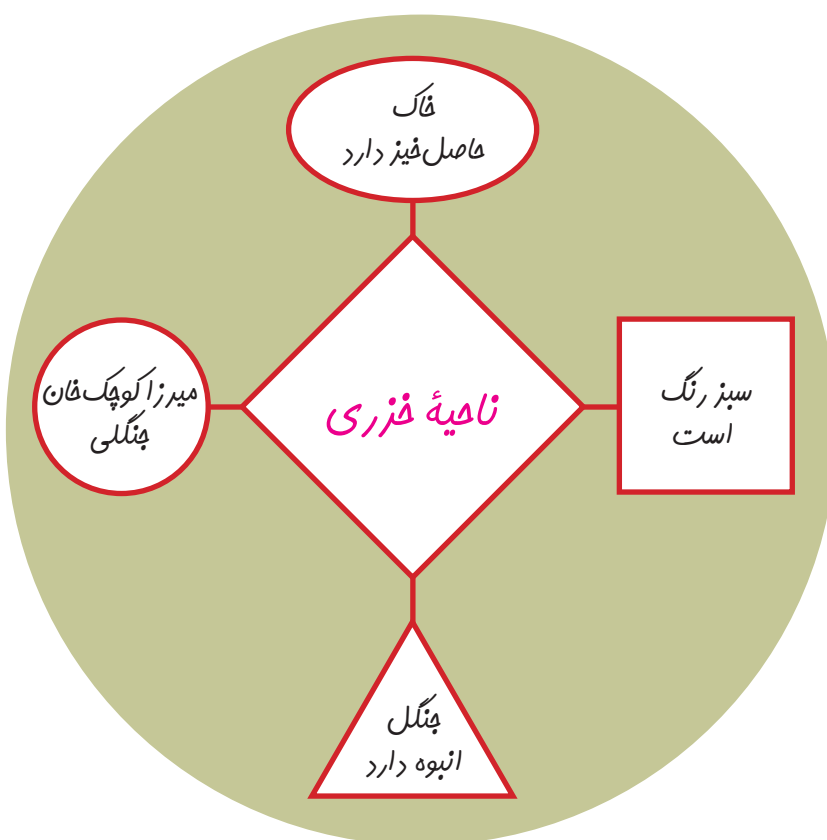
پیدا کنند تا نظرات خود را درباره کار بچه‌ها بنویسند و در مورد روش تدریس من نظر بدهند. سپس با تغییر چیدمان معمولی به شکل U، بچه‌ها را به گروه‌های چهارنفری تقسیم کردم. هر گروه را با نمادهای قطب‌نما، دماسنج و یکی از جهت‌ها نشان دادم. پس از حضور و غیاب و گروه‌بندی و دانش‌آموزان به صورت تصادفی و بررسی تکالیف جلسه قبل، برای تشویق دانش‌آموزان به انجام تکالیف، از مهر تشویق جغرافی بهره بردم.

سپس با دستگاه‌های پروژکتور و دیتا پاورپوینت آموزشی را که قبلاً از آب‌وهوای استان‌های شمالی آماده کرده بودم، به نمایش گذاشتم و از بچه‌ها خواستم نظر خود را درباره تصاویر بنویسند. بعد هم هرکدام پای تخته

معمولاً دانش‌آموزان در مناطق دورافتاده، محروم و روستاها، به دلیل مشکلات اقتصادی و فرهنگی، کمتر به مسافرت می‌روند. لذا اطلاعات عمومی آنها درباره نحوه زندگی و چگونگی آب و هوا به محل سکونت خودشان محدود است. بنابراین، از آنجا که معمولاً آموزش جغرافی به صورت نظری صورت می‌گیرد و در آن از روش‌های تدریس فعال استفاده نمی‌شود، درس جغرافیا حفظی است، به کلاس درس محدود می‌شود و کلاس بی‌روح و یکنواخت است، تصمیم گرفتم روش جدیدی برای تدریس این درس انتخاب کنم؛ روشی که تمام حیطه‌های شناختی، عاطفی و روانی - حرکتی را در برگیرد. به این منظور، از همکارانم خواستم در کلاس درس حضور

تصویر (و) توضیحاتی دادم. سپس نقشه یونولیتی شکلی را که از قبل آماده کرده بودم به کلاس آوردم. همه بچه‌ها دور نقشه جمع شدند و هر چه را آموخته بودند روی آن پیدا کردند و درباره‌اش توضیح دادند. مثلاً آب‌وهوای بارانی را با چتر نشان دادند و محصولات ناحیه بارانی (برنج، چای و پنبه) را روی محل آن در نقشه چسباندند. یا ناحیه خزری را با گواش رنگ کردند. یکی از دانش‌آموزان لباس محلی شمالی پوشید و دیگری با لباس مرغابی وارد کلاس شد (به‌عنوان نماد یکی از حیوانات این ناحیه). محصولات این ناحیه، از قبل روی زمین چیده شده بودند. بچه‌ها همراه با آهنگ شمالی به‌دست زدن پرداختند. حال و هوای خاصی در کلاس ایجاد شد. سپس از هر گروه یک دانش‌آموز فعالیت مربوط به گروه را از روی سفره برداشت. گروه اول پودر چمن را برداشت و روی نقشه‌ای که از قبل به آن‌ها داده بودم، روی ناحیه خزری چسباند. گروه دوم شابلون حیواناتی را که در این ناحیه وجود نداشتند (مانند فیل و میمون) از روی سفره برداشت و با استفاده از گواش و چاپ افشانگری و چاپ انگشتی، نقش آن حیوان را روی برگه رسم کرد. گروه سوم سه ناحیه شمالی ایران را با پودر رنگ سبز که نشان آب‌وهوای این منطقه است، رنگ کرد. برای ایجاد تنوع، ویژگی‌های ناحیه خزری را به‌صورت جدول در آوردم و مطالب درسی را در آن گنجاندم تا دانش‌آموزان به‌عنوان تکلیف در منزل حل کنند. در پایان، بین بچه‌ها مسابقه مارپله‌ای از طرح درس جغرافی برگزار کردم. آن‌ها می‌توانستند با پاسخ صحیح از پله‌ها بالا بروند. در

فراگیرندگان، نمره پایانی آنان را در دفتر ثبت شاخص وارد کردم. این تدریس با استقبال همکاران مواجه شد. در جلسه بعد که از فراگیرندگان درس پرسیدم، حتی ضعیف‌ترین فراگیرنده نیز نمره خیلی خوب گرفت؛ چون خود آن‌ها در فرایند آموزش فعالیت داشتند.

صورت غلط بودن پاسخ‌ها نیز مار آن‌ها را نیش می‌زد. در نهایت هر گروهی که زودتر به خانه رسیده بود، به‌عنوان برنده نامش اعلام شد و جایزه گرفت. در حین انجام تدریس، همکاران با فهرست‌های واری که در دست داشتند، دقیقاً کار گروه‌ها و مرا بررسی کردند. برپایه فهرست واری تکمیل شده